

Nr 31.

Ankom till riksdagens kansli den 15 maj 1945 kl. 1 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag ur kyrkofonden till avlöning av pastorer vid svenska församlingar i utlandet.

Genom en den 26 januari 1945 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 188, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden föreslagit riksdagen att godkänna av föredragande departementschefen för budgetåret 1945/46 i propositionen föreslagna grunder för bidrag ur kyrkofonden till avlöning av pastorerna i de svenska församlingarna i Köpenhamn, Berlin, Paris, Helsingfors, Oslo och London.

I fråga om de skäl som ligga till grund för förslaget får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

I proposition (nr 238) till 1944 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag angående grunderna för utgående under budgetåret 1944/45 av bidrag ur kyrkofonden till avlöning av pastorerna i de svenska församlingarna i Köpenhamn, Berlin, Paris, Helsingfors och Oslo.

I skrivelse den 17 juni 1944 (nr 390) anmälde därefter riksdagen, att riksdagen bifallit vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit.

I anledning av riksdagens förenämnda beslut meddelade Kungl. Maj:t den 30 juni 1944 bestämmelser i ämnet. Enligt dessa bestämmelser utgår till pastorn vid en var av följande svenska församlingar i utlandet, nämligen svenska Gustafsförsamlingen i Köpenhamn, svenska Victoriaförsamlingen i Berlin, svenska Sofiaförsamlingen i Paris, svenska Olaus Petriförsamlingen i Helsingfors och svenska Margaretaförsamlingen i Oslo, ur kyrkofonden under budgetåret 1944/45 avlöning på sätt i det följande angives. En var av dessa pastorer erhåller *dels* i grundavlöning med provisorisk förhöjning 8 100 kronor, *dels* dyrtidstillägg (procentuellt och barnstillägg) och kristillägg därå enligt de grunder för åtnjutande av sådana tillägg, som för motsvarande tid gälla för kyrkoherde i territoriell hemlandsförsamling, *dels ock* ett tillfälligt utlandstillägg. Utlandstillägget utgår i form av grundbelopp och barnbidrag. Grundbeloppet utgör 2 600 kronor för pastorn i Berlin, 2 000 kronor för pastorn i Paris och 1 600 kronor för en var av pastorerna i Köpenhamn, Helsingfors och Oslo.

Barnbidraget utgår med 300 kronor för ett vart av vederbörande på grund av försörjningsplikt underhållet barn, som fyllt 10 år, intill dess barnet fyllt 19 år. Därest befattningshavaren jämte sin här angivna prästerliga avlöning uppbär arvode eller annan fast ersättning för särskilt uppdrag vid sidan av pastors-tjänsten, minskas dock utlandstilläggets grundbelopp för tid, varunder dylikt arvode utgår. Barnbidraget bestämmes kvartalsvis efter barnets ålder vid kvartalets början. Pastor, som kommer i åtnjutande av nu ifrågavarande avlöningsförmåner, får icke mottaga särskild ersättning för honom på grund av tjänsten åliggande förrättningar, vare sig förrättningen avser i utlandsförsamlingen inskrivna medlemmar eller andra till därvarande svenska koloni hörande personer eller resande eller eljest på orten tillfälligt vistande landsmän.

I förutnämnda skrivelse anhöll riksdagen under åberopande av ett av första lagutskottet i ärendet avgivet utlåtande (nr 56), att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning angående frågan om storleken av i propositionen föreslagna barnbidrag till pastorerna i nämnda församlingar samt för 1945 års riksdag framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

I nämnda utlåtande anförde första lagutskottet rörande frågan om barnbidragens storlek huvudsakligen följande.

För att bereda ifrågavarande pastorer en viss kompensation för den levnads-kostnadsfördyring, som följer av deras utlandsplacering, har i propositionen föreslagits, att de för budgetåret 1944/45 skola beredas ett tillfälligt utlandstillägg. Detta tillägg skall beräknas efter samma grunder, som skulle gälla för de ords- och barnbidrag, vilka föreslagits i en inom ecklesiastikdepartementet upprättad sakkunnigutredning. Såvitt angår barnbidrag innebär detta, att för varje barn i åldern 10 till 21 år, gentemot vilket vederbörande präst har försörjningsplikt, skall utgå ett årligt lönetillägg av 300 kronor. Motivet till detta särskilda barnbidrag är, såsom framgår av den sakkunniges redogörelse, att en befattningshavare i utlandet, vilken är familjeförsörjare, i allmänhet måste vidkännas avsevärt stegrade utgifter för sina barns uppfostran, om han vill bevara sambandet med hemlandet och han genom deras uppfostran vill befrämja deras framtid som svenska medborgare. Liknande barnbidrag tillkomma tjänstemän i utrikesförvaltningen, som äro stationerade utomlands. Barnbidrag för nämnda tjänstemän, vilket oberoende av lönegraden utgår för varje barn under 19 års ålder, för vilket tjänstemannen är försörjningspliktig, beräknas emellertid till ett årligt belopp av 750 kronor för ett och 500 kronor för varje ytterligare barn under 10 års ålder samt till 2 000 kronor för varje barn, som fyllt 10 år. Den skillnad, som föreligger mellan barnbidragen till utrikesrepresentationens tjänstemän, å ena sidan, och till utlandspastorerna, å den andra, är — såsom ock framhållits i en till utskottet inkommen skrivelse från pastorn i svenska Olaus Petriförsamlingen i Helsingfors — anmärkningsvärt stor. Även om vissa skäl kunna anföras mot att tillerkänna utlandspastorerna barnbidrag i samma utsträckning, som tillkommer nyssnämnda tjänstemän, synes den avsevärda skillnad, som finnes mellan barnbidragen, icke tillräckligt motiverad.

Sedan Kungl. Maj:t anbefallt domkapitlet i Uppsala att verkställa utredning av frågan, har domkapitlet den 30 september 1944 inkommit med

sådan utredning. En redogörelse för denna jämte de däröver av statskontoret och kammarkollegiet avgivna yttranden finnes intagen i propositionen.

I propositionen anför *föredragande departementschefen, statsrådet Andren*:

»De för innevarande budgetår meddelade bestämmelserna om bidrag ur kyrkofonden till avlöning av pastorerna vid de svenska församlingarna i Köpenhamn, Berlin, Paris, Helsingfors och Oslo torde böra erhålla fortsatt giltighet även för nästa budgetår med av mig i det följande angivna jämkningar. Jag erinrar om att kyrkoherdebefattningen i Berlin för närvarande är vakant; i vad mån anslaget, såvitt gäller nämnda tjänst, behöver tagas i anspråk under nästkommande budgetår, kan icke nu bedömas. Den del av utlandstillägget, som utgör barnbidrag, utgår för innevarande budgetår med 300 kronor för vart och ett av vederbörande befattningshavare underhållet barn, som fyllt 10 år, intill dess barnet fyller 19 år. Frågan om barnbidragets storlek har i enlighet med 1944 års riksdags begäran gjorts till föremål för utredning. Samtliga myndigheter äro ense om att förhöjning av detta bidrag bör ske. Däremot ha delade meningar yppat sig angående bidragsbeloppets storlek. Och vidare har statskontoret uttalat den åsikten, att ifrågavarande bidrag ej borde utgå förrän vid 12 års ålder, medan kammarkollegiet ansett, att barnbidraget fortfarande borde utgå från och med den tid, då barnet fyllt 10 år. Domkapitlet i Uppsala åter har hävdad den uppfattningen, att barnbidrag borde utgå enligt samma grunder som gällde beträffande sådana tjänstemän i utrikesförvaltningen, vilka vore stationerade utomlands. Domkapitlets förslag innebär således, att bidrag skulle utgå för varje barn under 19 års ålder med 750 kronor för ett och 500 kronor för varje ytterligare barn under 10 års ålder samt med 2 000 kronor för varje barn, som fyllt 10 år. Tillräckliga skäl att göra skillnad mellan utrikesförvaltningens tjänstemän och utlandspastorerna vid bestämmande av barnbidragets storlek eller tiden för dess utgående finner jag icke föreligga. Jag anser mig därför böra biträda domkapitlets förslag. Vid bifall till vad jag sålunda förordat synes den del av det nu utgående dyrtidstillägget, som utgör barntillägg, böra bortfalla. Barnbidraget torde böra utgå oberoende av om barnet vistas i hemlandet eller ej.

Jag anser mig vidare böra förorda, att pastorn i svenska församlingen i London, under förutsättning att han under budgetåret 1945/46 uppbär minst de löneförmåner, som den 27 november 1938 faststälts, eller 660 £ sterling för år räknat, erhåller utlandstillägg efter samma grunder som gälla för övriga utlandspastorer, varvid som grundbelopp bör beräknas samma belopp som för pastorn i Paris eller 2 000 kronor.

Enligt de av mig förordade grunderna för barnbidrag synes under nästa budgetår envar av pastorerna i Helsingfors och London vara bidragsberättigad

för två barn över och ett barn under 10 år samt pastorn i Oslo för ett barn över 10 år. Barnbidrag torde därför komma att under nämnda budgetår utgå med åtminstone ($5 \times 2\,000 + 2 \times 750 =$) 11 500 kronor. Härvid är emellertid att märka, att det i dyrtidstillägget ingående barntillägget enligt mitt förslag kommer att bortfalla.»

Utskottet.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,
att förevarande proposition, nr 188, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 15 maj 1945.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar *Schlyter, Gärde, Wagnsson, Westman, Ahlqvist* och *Krügel* samt fruar *Sjöström-Bengtsson* och *Svenson*,

från andra kammaren: herrar *Lindqvist, Werner, Olsson* i Mellerud, *Björling* och *Lindberg*, fru *Gustafson*, herr *Sveningsson* samt fröken *Öberg*,
